

Status på RMEs arbeid med raskere tilknytning av nettkunder

RAPPORTNR 2 / 2026

SKREVET AV Ole-Petter Kordahl, Bjørnar Fladen, Eirik Eggum og Eivind Skjærven

Status på RMEs arbeid med raskere tilknytning av nettkunder

RAPPORTNR 2 / 2026

Utgitt av:	Reguleringsmyndigheten for energi
Forfattere:	Ole-Petter Kordahl, Bjørnar Fladen, Eirik Eggum og Eivind Skjærven
Forsidefoto:	Kraftmast på Alnabru. Foto: Maria Aspen Neerland/RME
ISBN:	978-82-410-2545-7
ISSN:	2535-8251
Saksnummer:	202504122
Sammendrag:	Rapporten oppsummerer tiltak RME har vurdert knyttet til raskere tilknytning av nettkunder. Det redegjøres for hvilke tiltak som er gjennomført, ikke vil gjennomføres og hvilke vi arbeider videre med.
Emneord:	Nettkunder, Tilknytning

Reguleringsmyndigheten for energi

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0310 Oslo

Telefon: 22 95 95 95

E-post: rme@nve.no

Internett: <https://www.nve.no/reguleringsmyndigheten/>

Innholdet kan brukes videre mot kreditering.

April, 2026

Innhold

1	Bakgrunn	6
1.1	Dybdeintervjuer og spørreundersøkelse	6
2	Funn fra intervjuene	8
2.1	Hvordan nettselskapene opplever køsituasjonen og årsaker til ventetider	8
2.2	Vurdering av investeringsinsentivene i innteksreguleringen	9
2.3	Utsettelse av investeringsbeslutningen	9
2.4	Risiko, usikkerhet og tilrettelegging for næringsutvikling.....	10
2.5	Insentiver for ny teknologi og fleksible løsninger.....	10
2.6	RMEs vurderinger	10
3	Tiltak i innteksreguleringen	12
3.1	Treffe sikre tiltak for raskere tilknytninger.....	12
3.1.1	Kostnadsdekning for tidlige nettutredninger	12
3.1.2	Midlertidig ordning med tillegg til innteksrammen ved økt kapasitet i distribusjonsnett.....	12
3.1.3	Insentiver for kortere ledetider i innteksreguleringen	13
3.1.4	Kompensasjon for kapitalbinding ved lang byggetid	13
3.1.5	Endret kostnadsnorm i regionalt distribusjonsnett.....	13
3.2	Foreslåtte tiltak for raskere tilknytninger med for usikker effekt eller med andre svakheter.....	14
3.2.1	Forslag om endringer i KILE-ordningen	14
3.2.2	Redusert normandel.....	15
3.2.3	Økt minimumsavkastning	16
3.3	RMES samlede vurdering	16
	Vedlegg 1 – Gjennomførte tiltak og pågående arbeid for raskere tilknytninger.....	18
	Vedlegg 2 – Spørreundersøkelse	21
	Vedlegg 3 – Intervjumal fra dybdeintervjuer	23
	Vedlegg til intervjumalen - Tiltak som er nevnt, innført eller under arbeid i forbindelse med raskere tilknytning av nettkunder	25

Forord

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) har over tid arbeidet med endringer i reguleringen av nettselskapene for å sikre effektiv tilknytning av nettkunder. Målet med RME sitt arbeid er at nettkundene skal tilknyttes strømnettet raskere.

Denne rapporten oppsummerer tiltak som RME har vurdert knyttet til raskere tilknytning. Rapporten går gjennom hvilke tiltak vi har gjennomført eller jobber videre med og hvilke tiltak vi ikke vil gå videre med. Dette har vært et omfattende arbeid hvor vi har vurdert sentrale elementer i reguleringen av nettselskapene. I tiden fremover vil vi ha særlig fokus på mulige endringer i reguleringen av nettselskapene for å sikre god beredskap.

Oslo, 14. april

Tore Langset
direktør
Reguleringsmyndigheten for energi

Hilde Marit Kvile
fungerende seksjonssjef
Seksjon for økonomisk regulering

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Sammendrag

Denne rapporten oppsummerer Reguleringsmyndigheten for energi (RME) arbeid med å legge til rette for raskere og mer effektiv nettilknytning. Arbeidet bygger på en omfattende kunnskapsinnhenting. Vi har gjennomført syv dybdeintervjuer med nettselskaper fra ulike deler av landet, supplert med en spørreundersøkelse blant alle nettselskaper. Formålet har vært å få en bedre forståelse av årsakene til lange ledetider for nettilknytning, nettselskaperens investeringsvurderinger og hvordan dagens inntektsregulering oppleves i praksis.

Hovedutfordringen i dagens situasjon er ikke manglende investeringsvilje i nettselskapene, men en kombinasjon av sterk og usikker etterspørselsvekst, lange ledetider i konsesjonsprosesser og begrensede insentiver til å ta hensyn til de samfunnsøkonomiske kostnadene ved venting.

På denne bakgrunn har RME prioritert målrettede tiltak som reduserer risiko i tidligfase, styrker gjennomføringsevnen i store nettprosjekter og gir bedre insentiver til å redusere unødvendig ledetid. Blant tiltak som allerede er innført eller vedtatt, er full kostnadsdekning for tidlige nettutredninger i regional- og transmisjonsnett, krav om modenhetsvurdering av tilknytningsforespørsler over 1 MW og en midlertidig ordning med tillegg til inntektsrammen for økt kapasitet i distribusjonsnettet.

RME arbeider videre med å utvikle inntektsreguleringen slik at nettselskapene i større grad får insentiver til å redusere ledetider, blant annet gjennom bedre synliggjøring av de samfunnsøkonomiske kostnadene ved venting. RME har også sendt på høring forslag om kompensasjon for kapitalbinding ved lang byggetid i regional- og transmisjonsnett. Målet med forslaget er å sikre at inntektsreguleringen ikke er til hinder for gjennomføring av samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter.

RME har igangsatt arbeid med endringer i kostnadsnormmodellen for regionalnettet, herunder overgang til annuitetsbaserte kapitalkostnader og en helhetlig revisjon av den sammenlignende analysen. Målet med arbeidet er å etablere en ny og mer robust modell som gir gode insentiver til både investeringer og til kostnadseffektiv drift.

RME har også vurdert, men valgt å ikke gå videre med forslag som innebærer generelle lettelser i reguleringen eller svekker sentrale insentivmekanismer for effektiv drift, investeringer og leveringskvalitet, herunder generelle endringer i KILE-ordningen, redusert normandel og økt minimumsavkastning. Slike tiltak vurderes som lite treffsikre for å redusere nettkøen og innebærer risiko for uønskede langsiktige virkninger.

1 Bakgrunn

Kunder over hele landet venter i dag på å bli koblet til strømnettet. Etterspørselen etter nettkapasitet har økt betydelig siden 2018–2019, særlig fra forbrukskunder med et effektbehov på 30 MW og oppover. Det er sterke indikasjoner på at denne utviklingen vil fortsette.

Mange nettselskaper opplever nå et uvanlig høyt arbeidspress knyttet til planlegging, analyser og behandling av tilknytningsforespørsler. Parallelt til dette har nettutviklingen blitt mer kompleks, og realisering av konkrete nettprosjekter tar i mange tilfeller lengre tid enn tidligere.

Situasjonen er grundig beskrevet i flere offentlige utredninger og rapporter. Vi viser særlig til NOU 2022: 6 Nett i tide, Regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre nettutnyttelse og NOU 2023: 2 Mer av alt – raskere.

Energidepartementet (ED) har siden 2022 fulgt opp anbefalingene i Nett i tide. En sentral del av oppfølgingen har vært dialog med nettselskapene og RME, der ED har invitert nettselskapene til å foreslå tiltak innenfor den økonomiske reguleringen. Forslagene har blitt diskutert i flere dialogmøter, med deltakelse fra bransjeorganisasjonene Fornybar Norge, Distriktsenergi og Samfunnsbedriftene. RME har gjort en helhetlig vurdering av forslagene som er fremmet. Inntektsreguleringen har mange gjensidige avhengigheter, og endringer kan derfor ha både tilsiktede og utilsiktede virkninger.

Som ledd i dette arbeidet, arrangerte ED to arbeidsmøter sommeren og høsten 2024. Her presenterte nettselskapene foreslåtte tiltak, mens RME belyste mulige effekter og konsekvenser. Tiltakene ble vurdert ut fra i hvilken grad de kan bidra til mer effektiv nettilknytning, enten gjennom økte investeringer i nytt nett eller bedre utnyttelse av eksisterende nett.

RME har i tillegg gjennomført en spørreundersøkelse blant alle nettselskapene, der vi har innhentet vurderinger av effekten av to sentrale foreslåtte tiltak. Nettselskapene ble også bedt om å foreslå andre tiltak de mener kan bidra til raskere nettilknytning.

Videre har RME gjennomført syv dybdeintervjuer med nettselskapene Arva AS, Barents Nett AS, Elvia AS, Lede AS, Linja AS, Sygnir AS og Tensio TN AS/Tensio TS AS. Formålet har vært å få en dypere forståelse av nettselskapenes utfordringer knyttet til tilknytning av nye kunder og kapasitetsøkning for eksisterende kunder, og hvordan ulike justeringer i dagens inntektsregulering ville ha adressert disse utfordringene.

Parallelt med dette arbeidet har RME, gjennom blant annet dialogmøter og workshoper, opprettholdt dialogen med nettselskapene og i den forbindelse mottatt innspill til mulige tiltak for mer effektive nettilknytninger. RME har også på eget initiativ arbeidet med andre tiltak som samlet sett skal bidra til at kunder kan tilknyttes nettet raskere. Disse tiltakene omtales i vedlegg 1.

1.1 Dybdeintervjuer og spørreundersøkelse

Dybdeintervjuene ble gjennomført i perioden 24. februar til 23. mai 2025. Fra nettselskapene stilte daglig leder sammen med relevant personell som f.eks.

økonomiansvarlig, nettsjef. I forkant av intervjuene fikk selskapene en intervjumal med ni spørsmål knyttet til temaene «dagens køsituasjon og årsaker til denne» og «utfordringer ved gjennomføring av investeringer». Vi har lagt ved spørsmålene fra malen i vedlegg 3.

Intervjumalen var ment som et utgangspunkt for dialog, ikke som et rigid spørreskjema. Hensikten var å legge til rette for åpne og erfaringsbaserte samtaler om årsaker til tilknytningskøen og mulige tiltak for raskere nettilknytning.

Når vi i rapporten viser til at «ett, flere, noen eller alle selskaper» har fremmet et synspunkt, bygger dette på utsagn fra dybdeintervjuene.

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til alle nettselskapene 24. februar 2025 og 51 selskaper svarte. Undersøkelsen inneholdt spørsmål knyttet til anleggsbidragsregelverket og fire spørsmål om inntektsreguleringen¹:

- mulig tilknytningseffekt ved fritak fra KILE under 5 minutter
- mulig tilknytningseffekt ved fritak fra KILE under 20 minutter
- effekt av redusert normandel i regionalnett (fra 70 til 50 prosent)
- vurdering av hvilke tiltak i inntektsreguleringen som er mest effektive for raskere nettilknytning

Vi har brukt svarene til å kvantifisere den mulige virkningen av enkelte foreslåtte endringer i reguleringen.

¹ Se vedlegg 2 for alle spørsmålene som ble stilt i spørreundersøkelsen.

2 Funn fra intervjuene

I dette kapitlet omtaler vi de overordnede temaene som gikk igjen i intervjuene, og som de fleste selskapene var opptatt av. Samtidig understreker vi at intervjuene også omfattet lokale og selskapsspesifikke forhold som vi tar til etterretning, men som i mindre grad egner seg til å belyse generelle utfordringer knyttet til lange ledetider.

Intervjuene avdekker et sammensatt bilde av hvordan nettselskapene opplever køsituasjonen og utfordringene i dagens inntektsregulering. Materialet viser også at det er variasjon i hvordan reguleringens virkninger analyseres og tolkes i selskapene. I dette kapitlet sammenfatter og drøfter vi det vi mener er de viktigste temaene fra intervjuene.

2.1 Hvordan nettselskapene opplever køsituasjonen og årsaker til ventetider

I intervjuene har alle vært tydelige på at utfordringer med lange ledetider først og fremst gjelder tilknytninger i regional- og transmisjonsnettet. For vanlig forbruk og mange mellomstore kunder som tilknyttes i det lokale distribusjonsnettet, oppleves ikke lange ledetider som et vesentlig problem. Flaskehalsen i transmisjonsnett oppgis som den mest vanlige årsaken til at tilknytninger ikke blir realisert.

Nettselskapene forteller at det alltid har vært tidkrevende å bygge nett på de øvre nettnivåene, men at prosessene nå tar enda lengre tid. Dette skyldes blant annet mer omfattende konsesjonsbehandling og lengre leveringstider på viktige komponenter. Samtidig opplever selskapene en sterk og delvis overraskende vekst i etterspørselen etter nettilknytning. Denne økte etterspørselen kommer særlig fra nye kraftprodusenter, spesielt innen solkraft, fra industrikunder med stort effektbehov – som datasentre – og fra økt elektrifisering av transportsektoren. Det er ofte vanskelig å forutsi hvor de største kundene vil etablere seg, og i mange tilfeller er det også stor usikkerhet knyttet til om og når prosjektene faktisk blir realisert. Alt dette bidrar til stadig lengre køer for tilknytning.

Flere selskaper beskriver at den store økningen av forespørsler gir betydelige utfordringer. Kundene og deres behov varierer betydelig, og det gjør planleggingen krevende. Noen overvurderer effektbehovet sitt over tid. Mens andre kan komme med forespørsler om svært høyt effektuttak, for eksempel 100 MW, som de kan realisere raskt og de er klare til å ta i bruk kapasiteten nærmest umiddelbart. I tillegg har antallet forespørsler om svært store enkeltlaste økt markant, ofte i størrelsesordenen 100–200 MW. Til sammenligning tilsvarer 200 MW forbruket til om lag 30.000 eneboliger, avhengig av samtidig dimensjonerende effekt.

Usikkerheten i kundenes reelle behov og deres egne ledetider gjør det vanskelig for nettselskapene å dimensjonere nettet riktig uten konkrete bestillinger. Et av selskapene illustrerte dette med et eksempel fra et relativt avsidesliggende område, der en mulig tilknytning på over 150 MW ble vurdert. Dersom dette prosjektet ikke skulle bli realisert, anslo selskapet at det faktiske behovet i området over anleggets levetid trolig ikke ville overstige 40 MW. Samtidig var både de økonomiske og politiske

forutsetningene for prosjektet usikre. Eksemplet viser hvor stor risiko nettselskapene må håndtere når de planlegger for store, men usikre, kundebehov.

Nettselskapene trekker videre frem at det historisk har manglet praksis, verktøy og rutiner for å sile ut useriøse eller umodne prosjekter. Dette skaper «kunstig» kø og blokkerer kapasitet for aktører som faktisk er klare til å bygge ut og knytte seg til nettet. Ulike modenheitskriterier og tilknytningspraksis mellom nettselskaper skaper betydelig usikkerhet for kraftprodusenter og næringskunder, og gjør det vanskeligere å planlegge og realisere investeringer. Vi understreker at da intervjuene ble gjennomført, var gjeldende regelverk for modenheitsvurderinger ferskt.

2.2 Vurdering av investeringsinsentivene i innteksreguleringen

Et gjentakende tema i intervjuene er en oppfatning om at investeringer i nettanlegg i liten grad er bedriftsøkonomisk lønnsomme innenfor dagens innteksregulering. Flere selskaper gir uttrykk for at investeringer “per definisjon” gir negativ økonomisk effekt, og at reguleringen i praksis straffer selskaper som investerer.

Flere viser til bruk av analyseverktøy for å vurdere effekten av investeringer på innteksramme og avkastning. Ifølge intervjuene viser slike beregninger ofte negativ nåverdi for de fleste investeringstiltak. Selskapene beskriver en situasjon der investeringer i liten grad fremstår som lønnsomme, og der målet blir å begrense det økonomiske tapet.

Samtidig peker enkelte selskaper på betydelig usikkerhet knyttet til slike beregninger. Spesielt trekkes det frem at analyser som vurderer effekten av egne investeringer isolert, uten å ta hensyn til utviklingen i resten av bransjen, kan gi et misvisende bilde av investeringens lønnsomhet. Enkelte selskaper beskriver at de i stedet gjør kvalifiserte antagelser om andre selskapers investeringsmønstre, og at de med denne tilnærmingen i mindre grad opplever at investeringer svekker den forventede langsiktige avkastningen.

Dette tyder på at opplevelsen av svake investeringsinsentiver delvis henger sammen med hvordan reguleringen tolkes og hvordan modellen anvendes i selskapene.

2.3 Utsettelse av investeringsbeslutningen

I dybdeintervjuene gir flere nettselskaper uttrykk for at det i mange tilfeller oppleves som mer lønnsomt å utsette investeringer enn å gjennomføre dem tidlig. Begrunnelsen som trekkes frem, er at nye investeringer øker kapitalkostnadene relativt raskt, mens kostnadsnivået hos sammenlignbare selskaper endrer seg langsommere. Dette oppleves å gi en ulempe i sammenligningen mot andre selskaper, og et lavere DEA-resultat i kostnadsnormmodellen.

Flere selskaper beskriver samtidig en oppfatning av at denne effekten ikke er midlertidig, men kan vedvare over tid. Investeringer som gjennomføres tidlig, oppleves å gi et varig høyere kostnadsnivå som «henger med» i flere år, og som det er krevende å hente seg inn fra. Denne opplevelsen bidrar til en tilbakeholdenhet med å investere, særlig der tidspunktet for investeringen kan utsettes uten umiddelbare driftsmessige konsekvenser.

2.4 Risiko, usikkerhet og tilrettelegging for næringsutvikling

Som beskrevet over, er usikkerhet knyttet til etterspørsel og prosjektmodenhet hos kunder som søker nettilknytning et sentralt tema i intervjuene. Flere nettselskaper beskriver at de er tilbakeholdne med å investere i nettkapasitet når det er betydelig usikkerhet rundt om, og i hvilket omfang, anleggene faktisk vil bli tatt i bruk.

Dette skaper en spenning mellom ønsket om å legge til rette for næringsutvikling og hensynet til eksisterende kunder som til slutt må dekke kostnadene ved investeringer som ikke blir brukt. Samtidig fremheves det at rask tilgang til nettkapasitet ofte er en forutsetning for at usikre industriprosjekter skal kunne realiseres.

I denne sammenheng trekker flere nettselskaper frem Selskapet for industrivekst (SIVA) som en mulig aktør som kan ta en større rolle i å bære risiko knyttet til tidlig nettutvikling. Noen selskaper peker på at et sterkere engasjement fra SIVA kan bidra til å redusere ledetider og muliggjøre nettinvesteringer basert på usikre, men politisk ønskede, industriprosjekter.

2.5 Incentiver for ny teknologi og fleksible løsninger

Intervjuene gir et samstemt bilde av at økt bruk av ny teknologi, digitalisering og fleksible løsninger er avgjørende for å utnytte eksisterende nett bedre. Samtidig uttrykker flere selskaper at lønnsomheten ved å ta i bruk slik teknologi i ordinær drift oppleves som svak.

FoU-ordningen og rammeverket for pilot- og demonstrasjonsprosjekter vurderes gjennomgående som gode virkemidler. Likevel peker enkelte selskaper på at overgangen fra pilot til ordinær drift ofte innebærer organisatoriske og økonomiske utfordringer som i mindre grad adresseres av dagens regulering. Dette gjelder særlig investeringer i nye arbeidsprosesser, digitale verktøy og systemer for utnyttelse av fleksibilitet fra forbruk og energilager.

Nettselskapene gir uttrykk for at fleksibilitet oppfattes som et viktig og lovende virkemiddel for bedre utnyttelse av eksisterende nett, men at løsningene foreløpig fremstår som umodne og krevende å ta i bruk i ordinær drift. Flere selskaper deltar i prosjekter som EuroFlex og andre pilot- og demonstrasjonsprosjekter, men erfaringene er i hovedsak knyttet til utprøving og læring. Det pekes på betydelig usikkerhet knyttet til hvordan kostnader og gevinster ved fleksibilitetsløsninger vil bli behandlet i inntektsreguleringen, samt til leveringssikkerhet, kontraktsformer og operasjonell gjennomførbarhet. Samlet sett innebærer dette at fleksibilitet i begrenset grad oppleves som et reelt og forutsigbart alternativ til tradisjonelle nettinvesteringer, og i dag i liten grad brukes som beslutningsgrunnlag i investeringsvurderinger.

2.6 RMEs vurderinger

RME vurderer at intervjuene gir et nyansert bilde av hvordan nettselskapene opplever investeringsincentivene i dagens reguleringsmodell.

Vi oppfatter at flere av vurderingene om svak lønnsomhet ved investeringer i stor grad kan henge sammen med hvordan modellen analyseres og anvendes i selskapenes egne beslutningsprosesser. Vurderingene synes i en viss grad å være drevet av analyser som vurderer effekten av enkeltinvesteringer isolert. Dette tar i for liten grad høyde for utviklingen i resten av bransjen og for modellens relative karakter. RME legger til grunn at inntektsreguleringen er utformet for å gi rimelig kostnadsdekning og avkastning over tid på selskapenes samlede portefølje av investeringer. Enkelte utslag i DEA-resultat vil ikke nødvendigvis gir et korrekt bilde av investeringers langsiktige økonomiske lønnsomhet.

Når det gjelder tidspunkt for investering, uttrykker flere selskaper en tydelig bekymring for at de som investerer tidlig kan komme relativt dårligere ut enn selskaper som avventer. RME anerkjenner at slike effekter kan oppstå i overgangsperioder, særlig ved store og koordinerte investeringsbehov. I intervjuene har vi likevel blitt fortalt at selskaper med en mer proaktiv og helhetlig investeringsstrategi ikke nødvendigvis opplever systematisk lavere lønnsomhet over tid. RME vurderer derfor at spørsmålet om investeringsinsentiver i stor grad handler om risiko, forventninger og strategiske valg, og ikke utelukkende om svakheter i reguleringen.

Angående risiko og tilrettelegging for næringsutvikling, deler vi nettselskapenes syn. Vi ser at det er krevende for nettselskapene å ta tidlige investeringsbeslutninger når det er stor usikkerhet rundt om større prosjekter faktisk blir realisert. Det er viktig at usikre prosjekter ikke opptar kapasitet som kan hindre tilknytning av andre samfunnsnyttige prosjekter som er klare til å ta i bruk nettet. For å avhjelpe denne utfordringen innførte ED fra 1. januar krav om modenheitsvurdering for forespørsler over 1 MW, og etter hvert som nettselskapene og kundene blir vant til ordningen, vil dette bidra til bedre prioritering. RME er også positive til at nettselskapene utforsker muligheter for utbygging i samarbeid med SIVA, men slike prosesser ligger utenfor RME sitt myndighetsområde.

Når det gjelder bruk av ny teknologi, fleksibilitet og digitale løsninger, er RME enig i at dagens konkrete virkemidler i hovedsak er rettet mot utvikling og utprøving gjennom FoU- og pilotprosjekter. Noen selskaper forteller at overgangen fra pilot til ordinær drift ofte er krevende, særlig der tiltakene innebærer endrede arbeidsprosesser, nye systemer og betydelige IT-investeringer. Her ønsker vi å trekke frem at inntektsreguleringen er utformet med et totalkostnadsperspektiv, der både kapital- og driftskostnader inngår, og som i størst mulig grad er teknologinøytralt. Reguleringen gir altså likeverdige insentiver til både tradisjonelle nettinvesteringer og alternative tiltak innen drift, fleksibilitet og digitalisering. Forutsetningen er at tiltakene bidrar til kostnadseffektive løsninger over tid.

Samlet sett gir intervjuene ikke grunnlag for å konkludere med at inntektsreguleringen motvirker nettinvesteringer. Likevel forteller intervjuene oss at usikkerhet og risikovurderinger i noen tilfeller kan føre til at investeringer utsettes. I neste kapittel beskriver vi tiltak RME vil prioritere for å legge til rette for raskere tilknytning, samtidig som nettet utnyttes og bygges ut på en sikker og samfunnsøkonomisk rasjonell måte. Vi omtaler også tiltak som har vært diskutert,

men som etter RMEs vurdering er lite treffsikre og kan ha uheldige virkninger i andre deler av reguleringen.

3 Tiltak i innteksreguleringen

Dette kapitlet beskriver hvordan innteksreguleringen kan brukes til å gi nettselskapene bedre insentiver til raskere og mer effektiv nettilknytning. Tiltakene retter seg mot ulike faser i nettutviklingen – fra tidlig planlegging og beslutningstaking, via gjennomføring av investeringer, til prioriteringer i drift og utnyttelse av eksisterende kapasitet.

Tiltakene er delt i to hovedgrupper.

- Først presenteres tiltak som RME mener er treffsikre og gode. Disse er allerede innført eller vi arbeider med å utrede dem.
- Deretter omtales foreslåtte tiltak som RME vurderer som lite treffsikre, eller at de har uheldige virkninger. For reguleringsendringer med mål om raskere tilknytning av nettkunder vil vi ikke prioritere disse videre.

3.1 Treffsikre tiltak for raskere tilknytninger

3.1.1 Kostnadsdekning for tidlige nettutredninger

Fra og med 2024 får nettselskapene fullt ut dekket relevante kostnader knyttet til tidlige utredninger i regional- og transmisjonsnett. Formålet med tiltaket er å redusere den økonomiske risikoen ved å gjennomføre tidlig utredningsarbeid.

RME har bevisst valgt å ikke gi en snever definisjon av hva som omfattes av «tidlige utredninger». Dette kan blant annet omfatte effektprognoser, områdestudier og konseptvalgutredninger slik disse er beskrevet i forskrift om energiutredninger. Vi legger også til grunn at tidlig utredning i større grad bør inkludere dialog med kunder og andre berørte aktører.

Bedre og mer omfattende tidligfaseutredninger kan bidra til mer robuste prosjekter, færre omkamper i konsesjonsprosessen og dermed kortere samlet ledetid frem til realisering av nødvendige nettinvesteringer.

3.1.2 Midlertidig ordning med tillegg til innteksrammen ved økt kapasitet i distribusjonsnett

Fra innteksrammen for 2025 har RME innført en midlertidig ordning som gir ekstra inntekt til nettselskaper som tilknytter nye kunder og leverer økt effekt i lokalt distribusjonsnett. Ordningen har en årlig ramme på 100 millioner kroner og er rettet mot selskapene som bidrar mest til kapasitetsvekst.

Ordningen er tidsavgrenset og skal senest utvikles etter innteksrammene for 2029. Den midlertidige utformingen er et bevisst valg, og skal gi nettselskapene insentiver til å finne løsninger som muliggjør raskere tilknytning – også der dette innebærer å ta noe økt risiko i drift eller planlegging.

RME vurderer løpende erfaringene med ordningen, herunder om den bør justeres eller utvikles før 2029 dersom effektene avviker fra formålet.

3.1.3 Insentiver for kortere ledetider i inntektsreguleringen

Når kunder venter unødvendig lenge på nettilknytning, påfører dette samfunnet kostnader som i dag i liten grad reflekteres i nettselskapenes økonomiske beslutninger. RME arbeider derfor med å utvikle inntektsreguleringen slik at nettselskapene i større grad får incentiver til å redusere ledetider.

Vi har utredet en metode for å anslå samfunnsøkonomiske kostnader ved venting på nettilknytning. Metoden har vært på høring, og er supplert med særskilt rapportering fra nettselskapene om modne kunder over 1 MW som venter på tilknytning. Samlet gir dette et bedre bilde av omfanget og kostnaden av dagens kø.

RME vurderer det som mulig å utforme en modell som tar hensyn til at nettselskapene står overfor ulik etterspørselsvekst, og som i første omgang kan være relativt enkel. En slik modell kan videreutvikles over tid etter hvert som datagrunnlaget forbedres.

3.1.4 Kompensasjon for kapitalbinding ved lang byggetid

En viktig årsak til lange ventetider for nettilknytning er at nødvendige nettinvesteringer ofte er store, komplekse og tidkrevende å gjennomføre. Særlig i regional- og transmisjonsnett kan planlegging, konsesjonsbehandling og bygging strekke seg over mange år, samtidig som betydelig kapital bindes tidlig i prosjektløpet. Når kapital er bundet i anlegg under utførelse over lang tid uten å gi løpende avkastning, kan dette svekke nettselskapenes incentiver til å igangsette og prioritere prosjekter med lang byggetid, og dermed bidra til forsinkelser i tilknytning av nye kunder.

For å adressere denne problemstillingen sendte RME 11. desember 2025 på høring et forslag om kompensasjon for kapitalbinding ved lang byggetid. Høringsfristen er 1. april 2026. Dagens inntektsregulering er i hovedsak utformet for å sikre rimelig avkastning på samlet investert kapital over tid, men for prosjekter med særlig lang byggefase, kan reguleringen innebære risiko for underkompensasjon på prosjektnivå.

I høringen foreslår RME derfor å innføre en særskilt kompensasjonsordning for kapital bundet i anlegg under utførelse i mer enn tre år for regional- og transmisjonsnett. Ordningen innebærer at slik kapital gis en årlig kompensasjon tilsvarende referansenteren, fratrukket faktisk påløpte byggelånsrenter, og at kompensasjonen gis som et tillegg til tillatt inntekt. Formålet er å redusere finansielle barrierer knyttet til lang byggetid, styrke nettselskapenes gjennomføringsevne og bidra til at nødvendige nettinvesteringer realiseres tidligere enn de ellers ville gjort.

3.1.5 Endret kostnadsnorm i regionalt distribusjonsnett

RME arbeider med endringer i hvordan kostnadsnormene i regionalt distribusjonsnett beregnes. Arbeidet har to hovedspor:

- Overgang fra bokførte verdier og lineære avskrivninger til annuitetsbaserte kapitalkostnader i den sammenlignende analysen.
- En helhetlig revisjon av den sammenlignende analysen.

Kapitalkostnad med annuiteter vil redusere risiko og endre kontantstrømmen ved investeringer i regionalnett

Kapitalkostnader utgjør en betydelig del av inntektsrammen i regionalnettet. Dagens bruk av bokførte verdier og lineære avskrivninger innebærer at selskaper med nyere anlegg får høyere beregnede kapitalkostnader enn selskaper med eldre nett. Dette påvirker resultatene i den sammenlignende analysen og kan gi systematiske forskjeller i inntjeningsprofilen mellom selskapene, selv der underliggende nettoppgaver og rammevilkår i stor grad er sammenlignbare. Over tid kan dette bidra til uønskede skjevheter i kostnadsnormene og økt volatilitet i tillatt inntekt.

En annuitetsbasert tilnærming innebærer at kapitalkostnadene fordeles jevnt over anleggenes levetid, ved at både avskrivninger og avkastning inngår i en fast årlig kapitalkostnad. En slik modell reduserer betydningen av historisk investeringsprofil og anleggenes alder for beregningen av kostnadsnormer, og bidrar til mer likebehandling av selskaper med ulik investeringshistorikk. I tillegg vil bruk av annuitetsbaserte kapitalkostnader i de sammenlignende analysene normalt innebære at en større andel av inntektene knyttet til nye investeringer kommer tidligere i anleggets levetid. Det kan bidra til mer forutsigbar kontantstrøm og bedre samsvar mellom investeringsutgifter og inntekter.

RME vurderer overgang til annuitetsbaserte kapitalkostnader som et viktig grep for å styrke modellens nøytralitet og redusere uønskede insentiver knyttet til tidspunktet for investeringer. Dette vurderes som særlig relevant i en periode med stort behov for nettutbygging i regionalnettet. Arbeidet skjer i dialog med bransjen gjennom en egen referansegruppe.

En helhetlig revisjon av den sammenlignende analysen for regionalnett

I tillegg til arbeidet med annuitetsmodellen vurderer RME også andre sentrale elementer i den sammenlignende analysen. Dette omfatter blant annet en gjennomgang av vektsystemet som ligger til grunn for oppgavevariablene i kostnadsnormmodellen. Her vil vi se på hvordan ulike nettoppgaver og strukturelle forhold fanges opp og vektet. Videre ser vi på hvordan modellen i større grad kan ta hensyn til relevante rammevilkår som påvirker nettselskapenes kostnader, uten å svekke modellens insentivegenskaper. Arbeidet med vektsystemet vil pågå i 2026 og vil gjennomføres i dialog med en bredt sammensatt referansegruppe. Målet er å utvikle en ny og forbedret kostnadsnormmodell for regionalnettet som gir robuste og balanserte insentiver til både investeringer og drift.

3.2 Foreslåtte tiltak for raskere tilknytninger med for usikker effekt eller med andre svakheter

3.2.1 Forslag om endringer i KILE-ordningen

I dialogen med nettselskapene har det kommet flere forslag om å endre eller «myke opp» KILE-ordningen, med sikte på å redusere den økonomiske risikoen knyttet til avbrudd. Begrunnelsen har vært at dette kan gjøre nettselskapene mer villige til å utnytte eksisterende kapasitet og ta noe mer risiko i driften av nettet.

RME vurderer KILE-ordningen som et sentralt virkemiddel i inntektsreguleringen. Ordningen er utformet for å synliggjøre de samfunnsøkonomiske kostnadene ved avbrudd i nettselskapenes beslutninger om drift, vedlikehold og investeringer.

Endringer i KILE innebærer derfor en grunnleggende avveining mellom insentiver til økt kapasitetsutnyttelse og hensyn til leveringskvalitet, investeringsnivå og langsiktig nettutvikling.

RMEs vurdering er at generelle lettelser i KILE-ordningen har usikker effekt på nettilknytningstider, samtidig som de innebærer en reell risiko for uønskede virkninger over tid. En svekkelse av KILE-ordningen vil også redusere lønnsomheten ved å investere i anlegg som reduserer sannsynligheten for avbrudd. Det vil også kunne svekke insentivene til å opprettholde og videreutvikle en robust beredskap, herunder tilstrekkelig reparasjonsberedskap, hensiktsmessig bemanning og organisering, samt investeringer i og anskaffelse av nødvendig reservemateriell

RME har valgt å ikke gå videre med generelle endringer i KILE, men vi har vurdert ett konkret forslag nærmere:

3.2.1.1 Unntak fra KILE for korte avbrudd

Formålet med forslaget om unntak fra KILE for kortvarige avbrudd er å redusere nettselskapenes økonomiske risiko, slik at eksisterende nettkapasitet kan utnyttes bedre. RME har vurdert forslaget både prinsipielt og empirisk.

Spørreundersøkelsen og dybdeintervjuene viser at den forventede effekten på nettilknytning er usikker og i hovedsak konsentrert hos et begrenset antall nettselskaper. En betydelig andel av selskapene har enten ikke kunnet anslå noen effekt, eller vurdert at tiltaket ikke vil bidra til økt tilknytning i deres område. Dette indikerer at tiltaket har begrenset og lite treffsikker virkning på den samlede nettkøen.

RME vurderer også at et unntak fra KILE for korte avbrudd vil svekke sentrale insentiver i reguleringen. Når den kostnaden ved avbrudd reduseres, forskyves det samfunnsøkonomisk optimale nivået for drift, vedlikehold og investeringer i retning av lavere tiltaksnivå. Over tid kan dette bidra til lavere leveringskvalitet, svakere insentiver til varige kapasitetsøkende tiltak og redusert lønnsomhet av beredskapstiltak.

Eventuelle kortsiktige gevinster ved økt risikotaking i driften er usikre og kan gå på bekostning av tiltak som styrker nettkapasiteten på lengre sikt. Det kan på sin side gi lenger tilknytningstider på sikt. RME legger derfor til grunn at et unntak fra KILE for korte avbrudd ikke er et egnet virkemiddel for å redusere nettkøen eller sikre raskere og mer effektiv nettilknytning, og vil ikke prioritere dette tiltaket videre.

3.2.2 Redusert normandel

Normandelen angir hvor stor vekt kostnadsnormen har i fastsettelsen av nettselskapenes tillatte inntekt. En reduksjon i normandelen innebærer mer forutsigbare inntekter for nettselskapene. I tillegg overføres en større del av kostnadsrisikoen til kundene og nettselskapenes gevinstmulighet reduseres.

Et av argumentene for redusert normandel er at tiltaket bedrer kontantstrømmen fordi inntektene kommer tidligere i investeringsløpet. RME er enig i at dette kan ha betydning for finansiering og investeringsbeslutninger i perioder med høyt investeringsbehov. Likevel vurderer RME at slike utfordringer i større grad bør håndteres gjennom mer målrettede justeringer i reguleringen, særlig gjennom endringer i hvordan kapitalkostnader beregnes i analysen i regionalnettet.

Redusert normandel er etter RMEs vurdering et lite treffsikkert virkemiddel for å oppnå raskere nettilknytning. Tiltaket virker bredt og likt på tvers av alle typer investeringer og prioriterer ikke tiltak som faktisk bidrar til økt tilknytningskapasitet eller kortere ledetider. Effekten på nettselskapenes atferd er usikker og kan variere betydelig mellom selskapene.

Normandelen fordeler risiko og gevinst mellom nettselskapenes eiere og kunder. En reduksjon i normandelen innebærer en svekkelse av nettselskapenes andel av risiko og gevinst, og kan over tid bidra til svakere insentiver til kostnadsbevisst drift og effektiv ressursbruk. Samlet sett vurderer RME at redusert normandel ikke er et hensiktsmessig virkemiddel for å realisere raskere nettilknytninger, og anbefaler derfor å ikke gå videre med dette tiltaket.

3.2.3 Økt minimumsavkastning

Et tiltak som har vært spilt inn, er å øke minimumsavkastningen i inntektsreguleringen. Tiltaket innebærer et styrket sikkerhetsnett uten å endre de grunnleggende insentivene i reguleringsmodellen.

RME vurderer at det er usikkert i hvilken grad en økt minimumsavkastning vil påvirke nettselskapenes investeringsbeslutninger i retning av raskere nettilknytning. For at tiltaket skal få reell økonomisk betydning for et flertall av nettselskapene, måtte minimumsavkastningen økes til et nivå som innebærer en vesentlig svekkelse av reguleringsinsentiver.

Innspillene fra selskapene antyder også at økt minimumsavkastning i liten grad har vært blant de tiltakene nettselskapene selv har vurdert som mest relevante for å håndtere lange ledetider og kapasitetsutfordringer. Tiltaket fremstår dermed som lite treffsikkert i møte med de konkrete utfordringene reguleringen nå skal bidra til å løse.

RME legger til grunn at dagens inntektsregulering samlet sett er robust, og at eksisterende mekanismer gir tilstrekkelig beskyttelse mot vedvarende lav eller negativ avkastning. Etter RMEs vurdering adresserer ikke økt minimumsavkastning de underliggende årsakene til dagens nettkø og lange ledetider, og tiltaket anses derfor ikke som et hensiktsmessig virkemiddel. RME vil ikke prioritere videre arbeid med økt minimumsavkastning.

3.3 RMES samlede vurdering

RME legger til grunn at inntektsreguleringen skal bidra til en samfunnsøkonomisk effektiv utvikling av strømmettet. Reguleringen skal legge til rette for at nødvendige investeringer gjennomføres til rett tid, og at nettet drives kostnadseffektivt med god leveringskvalitet og tilstrekkelig beredskap. Dette formålet må ses i lys av at lange ledetider og venting på nettilknytning har sammensatte årsaker, og at utfordringene derfor ikke kan løses gjennom ett enkelt virkemiddel eller generelle justeringer i reguleringen.

Tiltakene som RME prioriterer videre, er rettet mot identifiserte flaskehalser i ulike faser av nettutviklingen og å justere kontantstrømmen ved større investeringer på øvre nettnivåer.

Samtidig legger RME vekt på at reguleringen må være robust over tid. Tiltak vi ikke arbeider videre med i dette henseende, innebærer generelle lettelser i reguleringen. Generelt svekker disse lettelsene viktige insentivmekanismer knyttet til effektiv drift, investeringer og leveringskvalitet, og vi vurderer at de er lite treffsikre virkemidler for å redusere nettkøen. Slike tiltak kan isolert sett bidra til økt investeringsvilje, men gir svake prioriteringssignaler og innebærer risiko for at investeringene i mindre grad rettes mot de tiltakene som faktisk bidrar til raskere nettilknytning og effektiv kapasitetsutnyttelse over tid.

RME legger derfor til grunn at videre utvikling av innteksreguleringen bør skje gjennom målrettede og gradvise justeringer, basert på forbedret datagrunnlag, erfaringer med allerede innførte tiltak og løpende dialog med bransjen. Reguleringen må ha tilstrekkelig fleksibilitet til å kunne tilpasses endrede rammebetingelser og ny kunnskap, uten at de grunnleggende prinsippene om effektivitet, likebehandling og kostnadsansvar settes til side.

Vedlegg 1 – Gjennomførte tiltak og pågående arbeid for raskere tilknytninger

I dette vedlegget beskriver vi tiltak som Reguleringsmyndigheten for energi (RME) har arbeidet med for å bidra til mer effektiv nettilknytning og reduserte ledetider for kunder som venter på nettkapasitet. Tiltakene omfatter både initiativer RME selv har innført innenfor eget myndighetsområde, og tiltak som RME har foreslått eller anbefalt, men som er besluttet og innført av Energidepartementet (ED).

Tiltakene er ikke direkte knyttet til inntektsreguleringen av nettselskapene, men retter seg mot regelverk, prosesser, informasjonsflyt og praktisering av tilknytningsplikten.

Formålet med tiltakene er å sikre at tilgjengelig nettkapasitet i størst mulig grad reserveres til reelle og gjennomførbare prosjekter, at beslutninger om tilknytning fattes på et bedre og mer transparent grunnlag og at samhandlingen mellom kunder, nettselskaper og myndigheter legger til rette for raskere og mer forutsigbare tilknytningsprosesser. Samlet sett skal tiltakene bidra til bedre utnyttelse av eksisterende nett og en mer effektiv utvikling av kraftsystemet.

Tiltak for å sikre effektiv etterspørsel etter nettkapasitet

For å sikre at tilgjengelig nettkapasitet prioriteres til reelle prosjekter og brukes mest mulig effektivt, har RME innført og foreslått flere tiltak som retter seg mot etterspørselssiden i tilknytningsprosessen.

Fra 1. januar 2025 gjelder krav om modenheitsvurdering av alle forespørsler om nettkapasitet over 1 MW. Kravet innebærer at kunden må dokumentere prosjektbeskrivelse, reelt kapasitetsbehov, forventet tidspunkt for når kapasiteten tas i bruk, forpliktende fremdriftsplan, status for nødvendige tillatelser og avtaler, lokalisering samt finansieringsplan. Kun prosjekter som vurderes som tilstrekkelig modne kan reservere kapasitet eller plasseres i reservasjonskø. Formålet er å sikre at kapasitet og planleggingsressurser prioriteres til gjennomførbare prosjekter og å gi nettselskapene et bedre grunnlag for effektiv nettplanlegging.

Videre er det vedtatt endringer i regelverket som sikrer at RME får systematisk informasjon om tilknytningstider for kunder med effektuttak under 1 MW. Endringene trådte i kraft 1. juli 2024, og rapporteringsplikten gjelder fra 1. januar 2025. RME har publisert en løpende oversikt over disse tilknytningstidene på våre nettsider². Rapporteringen gir bedre innsikt i praksis i bransjen og styrker RMEs grunnlag for målrettet tilsyn med tilknytningsplikten.

I 2024 oversendte RME en anbefaling til Energidepartementet med konkret forslag til forskriftsending om å gi nettselskapene en tydeligere hjemmel til å nedjustere en kundes maksimalt tillatte effektuttak i særlige tilfeller. Forslaget tredde i kraft 1.

² [Tidsbruk for tilknytninger under 1 MW - NVE](#)

januar 2026. Formålet er å frigjøre ubrukt kapasitet, slik at nettet kan driftes mer effektivt og flere kunder i noen tilfeller kan tilknyttes eksisterende nett.

Tiltak for bedre beslutningsgrunnlag, transparens og praktisering av tilknytningsplikten

Nettselskapene har ansvar for at nettet drives driftsmessig forsvarlig, og må vurdere om det er forsvarlig å tilknytte nye kunder i eksisterende eller planlagt nett, eller om det er behov for nettførsterkninger. Slike vurderinger har stor betydning for både ledetider og forutsigbarhet for kundene.

I 2024 oversendte RME en anbefaling til Energidepartementet med konkret forslag til forskriftsending om at nettselskapene skal fastsette og offentliggjøre kriterier for driftsmessig forsvarlige vurderinger, samt gi berørte kunder innsyn i relevante vurderinger knyttet til egen tilknytning. Forslaget trådte i kraft 1. januar 2026. Tiltaket skal bidra til økt transparens, bedre forutsigbarhet og mer etterprøvable praksis i tilknytningsprosessene.

Som et alternativ til nettinvesteringer kan nettselskap og kunde inngå avtale om tilknytning med vilkår om utkobling eller begrensning av kundens forbruk eller produksjon. Slike avtaler kan inngås både med uttakskunder og produsenter. Nettselskapet skal informere kunden om muligheten for tilknytning med vilkår, men verken nettselskapet eller kunden kan ensidig kreve en slik løsning. Avtalene forutsetter enighet mellom partene og at tilknytningen vurderes som driftsmessig forsvarlig for alle berørte nettselskaper. Rettigheter og plikter skal være tydelig spesifisert, herunder i hvilke situasjoner utkobling eller begrensning kan skje.

RME fører også tilsyn med praktiseringen av tilknytningsplikten. I 2024 og 2025 gjennomførte vi tilsyn med Statnetts arbeid med tilknytninger i område Midt³. Samlet sett finner RME at Statnett har gode rutiner for å håndtere nettilknytninger. Men at kundene ikke får god nok informasjon om forventet tilknytningstidspunkt og at Statnett ikke overholder plikten til å kreve betalt for nettilknytninger.

Tiltak for å sikre kapasitet til vanlig forbruk

Fra 1. juli 2025 har nettselskapene plikt til å holde av kapasitet i regional- og transmisjonsnettet slik at mindre uttakskunder får nettilknytning og kapasitetsøkning uten unødig ventetid⁴.

I regionalnettet skal det holdes av kapasitet til kunder med samlet avtalt effektuttak under 1 MW. I transmisjonsnettet skal det holdes av kapasitet til kunder med samlet avtalt effektuttak under 5 MW og forventet årlig forbruk under 20 GWh.

Tiltak for bedre samhandling, veiledning og mer effektive prosesser

God samhandling og effektiv informasjonsflyt mellom nettselskapene er avgjørende for å redusere ledetider, særlig i komplekse saker som krever vurderinger på flere nettnivåer. Gjennom samarbeidet i Elbits utvikles felles digitale løsninger som legger

³ [RME har gjennomført tilsyn med Statnett om tilknytningsplikten - NVE](#)

⁴ [Vanlig strømforbruk skal slippe å stå i tilknytningskø - regjeringen.no](#)

til rette for raskere og mer koordinert saksbehandling. Dette omfatter blant annet tilknytningsportalen for store tilknytnings saker (TILKO) og nasjonal nettmodell (NeMo), som bidrar til bedre informasjonsflyt og mer effektiv ressursbruk.

Det er også etablert et digitaliseringsforum for å sikre en felles strategisk retning for digitalisering av sentrale prosesser i kraftsystemet, på tvers av nettselskaper, myndigheter og systemansvarlig. RME legger til rette for digitalisering gjennom regulering og økonomiske insentiver, blant annet ved å godkjenne tillegg i inntektsrammen for nettselskaper som deltar i Elbits-samarbeidet.

Parallelt pågår arbeid med å styrke nettselskapenes rolle i tidligfase veiledning og koordinering. Høsten 2024 startet nettselskapene Tensio, Elvia og Lnett pilotprosjektet «Nettselskapet som energikoordinator». Formålet er å etablere og prøve ut en rolle som bindeledd mellom regionale myndigheter, kommuner og næringsliv. Rollen innebærer uavhengig veiledning og støtte til kunder i møte med kapasitetsutfordringer, samt mobilisering av samarbeid for å finne løsninger som utnytter eksisterende nett bedre, blant annet gjennom fleksibilitet, ny teknologi og alternative energiløsninger.

RME deltar i prosjektets referansegruppe og har inkludert prosjektet i ordningen for finansiering av forskning og utvikling. Erfaringene fra pilotprosjektet vil danne grunnlag for eventuelle videre vurderinger av regelverksmessig oppfølging.

Tiltak knyttet til betaling, økonomiske signaler og prioriteringer

RME har utarbeidet en rapport med forslag til vesentlige forenklinger i regelverket for betaling til regional- og transmisjonsnettet ved tilknytning. Rapporten ble oversendt Energidepartementet 31. oktober 2025. Formålet er å gi tidligere og mer forutsigbare prissignaler til kundene, og redusere ressursbruken knyttet til håndtering av tilknytningsforespørsler.

RME foreslår å avvikle dagens anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet og erstatte dette med et standardisert tilknytningsbidrag basert på faste satser per MW etterspurt effekt, med like satser for hele landet. Dette innebærer at detaljerte prosjektberegninger erstattes av et enkelt og transparent kostnadssignal som kan gis tidlig i prosessen. Videre foreslår vi at kostnader til nettutredninger inkluderes i tilknytningsbidraget, for å forenkle betalingsreglene og redusere behovet for separate vurderinger og avtaler.

RME vurderer at disse tiltakene gjør tilknytningsprosessen mer oversiktlig og mindre ressurskrevende, og gir kundene et tydeligere grunnlag for å vurdere om og hvordan de ønsker å gå videre med sine prosjekter. Dette legger til rette for mer effektiv håndtering av tilknytningsforespørsler og bedre utnyttelse av både nettselskapenes og kundenes ressurser.

RME publiserer også årlig nøkkeltall for nettselskapene, herunder informasjon om utbyttepraksis og styrking av egenkapital. Publiseringen bidrar til økt transparens om nettselskapenes økonomiske situasjon og prioriteringer, og gir et bedre grunnlag for offentlig og regulatorisk oppfølging.

Tiltak som er vurdert, men ikke prioritert

RME har tidligere utredet ulike virkemidler for utjevning av nettleien på oppdrag fra departementet. Vurderingene viste at økt utjevning kan svekke insentivene til kostnadseffektiv drift og investering, og dermed øke risikoen for høyere samlede kostnader i kraftsystemet over tid. Når tiltaket vurderes opp mot problemstillingen om lange ledetider for nettilknytning, vurderer RME effekten som usikker og lite treffsikker. Tiltaket prioriteres derfor ikke videre.

RME har også analysert konsekvensene av at fastleddet for innmating i regionalnettet beholdes i regionalnettet og ikke videreføres til transmisjonsnettet. Analysene viser relativt beskjedne utslag for de fleste kunder, men med omfordelingsvirkninger mellom nettselskaper og økte kostnader for direktekunder i transmisjonsnettet. RME vurderer at tiltaket ikke har en klar og direkte effekt på ledetider for nettilknytning, og prioriterer derfor ikke videre arbeid med dette virkemiddelet i denne sammenhengen.

Vedlegg 2 – Spørreundersøkelse

Spørsmålene i dette vedlegget ble sendt ut sammen med 40 spørsmål om anleggsbidragsregelverket og betaling for tilknytninger. Her har vi kun inkludert innledningen om foreslåtte tiltak for raskere tilknytninger inntektsreguleringen og spørsmålene relatert til dette temaet.

Spørsmål knyttet til foreslåtte tiltak i inntektsreguleringen

På initiativ fra energiministeren har nettselskapene spilt inn ulike tiltak i inntektsreguleringen som kan bidra til å korte ned ventetiden. RME er i prosess med å vurdere tiltakene, og ønsker derfor å stille spørsmål knyttet til hvor virkningsfullt dere opplever tiltaket å være med tanke på å knytte til flere kunder.

Hvis dere mener at de foreslåtte tiltakene har liten effekt fordi det underliggende problemet er flaskehals i overliggende nett, så ber vi dere spesifisere dette i svaret. Dette gjelder også for andre årsaker som dere ikke rår over i eget nett.

41. Hvis dere får fritak fra KILE under 5 minutter: Hvor mange MW/kunder vil dere kunne knytte til på relativt kort tid? Begrunn gjerne svaret ditt.

(tekstboks)

42. Hvis dere får fritak fra KILE under 20 minutter: Hvor mange MW/kunder vil dere kunne knytte til på relativt kort tid? Begrunn gjerne svaret ditt.

(tekstboks)

43. Hvis dere får en reduksjon i normandelen fra 70 til 50 prosent i regionalnett, hvor mange kunder/MW vil dere kunne knytte til, i eget eller underliggende nett, på relativt kort tid? Begrunn gjerne, spesielt hvilke tiltak dere ville gjort

(tekstboks)

44. Hva mener dere er det mest effektive tiltaket i inntektsreguleringen for å få knyttet på kunder/MW raskere? Begrunn gjerne svaret ditt.

(tekstboks)

Vedlegg 3 – Intervjumal fra dybdeintervjuer

Innledende tekst med møtested, tidspunkt og deltakere fra RME.

Bakgrunn og formål med intervjuene

De siste årene har nettselskapene opplevd en kraftig økning i etterspørselen etter nettkapasitet, noe som har ført til lange ventetider for tilknytning. Mange nettselskaper må håndtere uvante arbeidsmengder knyttet til planlegging og behandling av kundeforespørsler. Flere rapporter beskriver situasjonen godt⁵.

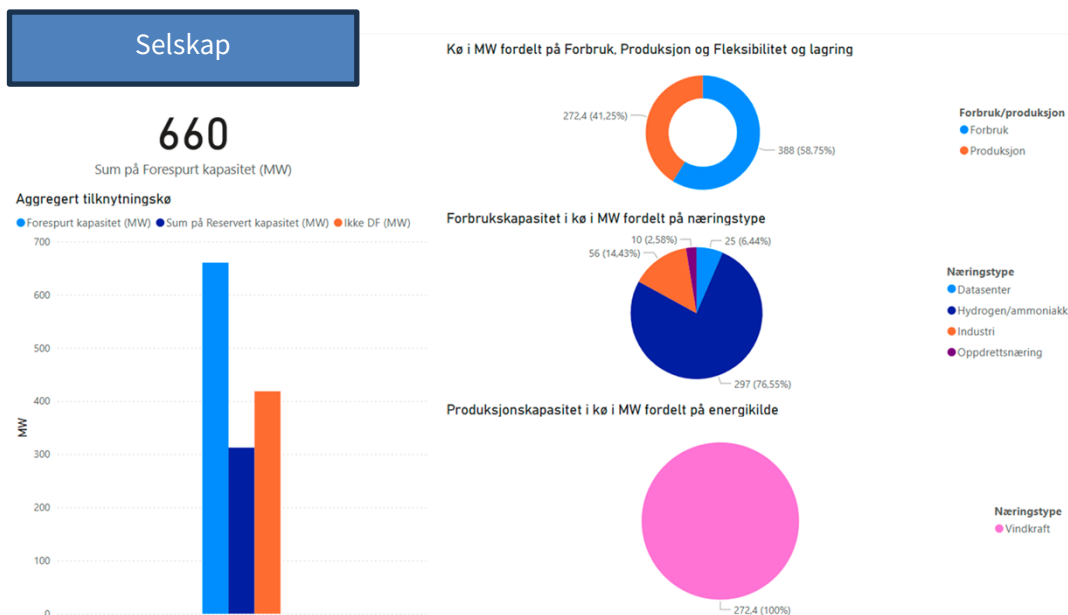
Vi har foreslått og gjennomført flere reguleringsendringer for å gjøre det lettere for nettselskapene å få nettkundene raskere på nett⁶, men ønsker å gjøre mer. For å gjøre dette, trenger vi en bedre forståelse av nettselskapenes utfordringer. Jo bedre vi forstår årsakene til køen, jo mer treffsikre kan vi være med reguleringsendringer.

Målet med samtalene er å få en bedre forståelse av nettselskapenes utfordringer med å tilknytte nye kunder og øke kapasiteten til eksisterende kunder. Vi ønsker å bruke mye av tiden på temaer dere oppfatter som viktigst for å løse utfordringene.

Vi har lagt ved en figur som gir et overordnet bilde nettkøen i deres nett pr 24.12.2024, basert på saker rapportert til Statnett.

⁵ [NOU 2022: 6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet](#)
[NOU 2023: 3 Mer av alt – raskere](#)

⁶ [RME gir insentiver til raskere tilknytninger av kunder - NVE](#)
[RME anbefaler å innføre krav om rapportering av tilknytningstider - NVE](#)
[RME foreslår tre grep for bedre utnyttelse av nettet og raskere tilknytning - NVE](#)

Spørsmål

Tema 1: Overordnet om kø-situasjonen i dag og årsaken til denne

1. Hvor representativt for den totale køen i deres nett er informasjonen i figuren over?
2. Hva er årsaken(e) til at nettkundene venter på tilknytning i deres nett?
3. Kan dere beskrive hvor lenge kundene som står i kø hos dere har ventet, og hvordan forventer dere dette vil utvikle seg fremover?
4. Hva ser dere som de viktigste årsakene til at det ikke er plass til å tilknytte mer forbruk i eksisterende nett?
5. Hvilke tiltak mener dere vil være mest effektive for å raskt øke kapasiteten til nye kunder i eksisterende nett? Og hvordan kan tiltakene bidra til at køen går ned?

Tema 2: Utfordringer med gjennomføring av investeringer

6. Kan dere beskrive konkrete prosjekter dere har ønsket å gjennomføre for å tilknytte nye kunder, eller øke kapasiteten til eksisterende kunder, men som dere ikke har gjennomført? Hva var årsakene til at disse prosjektene ikke ble gjennomført?
7. Hvilke faktorer gjør det utfordrende å komme i gang med investeringer for å tilknytte nye kunder eller øke kapasiteten til eksisterende kunder? Kan dere utdype årsakene til dette?
8. Hvordan forbereder dere tilknytning av nye kunder når det er begrensninger i både overliggende nett og eget nett? Kan dere beskrive prosessen frem til det blir kapasitet i overliggende nett?

9. Hvilke tiltak mener dere er viktigst for å gjøre det lettere for dere å gjennomføre investeringer for å få nye kunder tilknyttet? Og hvordan vil tiltakene konkret bidra til at køen går ned?

Vedlegg til intervjumalen - Tiltak som er nevnt, innført eller under arbeid i forbindelse med raskere tilknytning av nettkunder

Dette vedlegget lister tiltak som er foreslått for raskere tilknytning av nettkunder. Enkelte er også innført eller under arbeid.

- A. Anbefalt å forskriftsfeste krav til nettselskapets vurderinger av modenhet for tilknytninger
- B. Unntak fra KILE under en bestemt varighet
- C. Redusert normandel
- D. Inkludere den samfunnsøkonomiske kostnaden av nettkundenes ventetid i den økonomiske reguleringen
- E. Økt minimumsavkastning
- F. Økt inntekt til selskap som tilknytter nye kunder og tilbyr mer kapasitet i lokalt distribusjonsnett
- G. Bedre insentiver til bruk av ny teknologi
- H. Ordning for bedret avkastning på anlegg under utførelse med kapitalbinding over to år
- I. Innkreving av anleggsbidrag i etterkant av egeninitierte investeringer
- J. Kompensasjon for fremskyndede reinvesteringer
- K. Økt inntjening i investerings tidlige fase
- L. Utjevning av nettleien
- M. Kostnadsdekning for kostnader i forbindelse med tidligutredninger i regionalt distribusjonsnett og transmisjonsnett
- N. Endret kapitalmål i sammenlignende analyse for regionalnett for å redusere virkninger av alderseffekter
- O. Rapportering av tilknytningstider for kunder under 1 MW
- P. Reservasjon av kapasitet til vanlig forbruk
- Q. Klargjøring av prinsipper for driftsmessig forsvarlighetsvurderinger
- R. Tilbaketrekking av kapasitet i særskilte tilfeller
- S. Prising av reservert kapasitet

Reguleringsmyndigheten for energi

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0310 Oslo
Telefon: (+47) 22 95 95 95

<https://www.nve.no/reguleringsmyndigheten/>